

Kratki izvještaj o radu ovogodišnjeg VIII. orguljaškog tečaja

Ovogodišnji orguljaški tečaj održan je 22—31. kolovoza u Zagrebu. Tečaju je prisustvovalo 50-ak orguljašica (većinu su sačinjavale redovnice koje na župama vode bogoslužno pjevanje i katehizaciju) i orguljaša (svećenika, redovnika od kojih neki djeluju i na širem organizacionom, odnosno odgojnom planu za područje glazbe). Tečaj je organizirao Institut za crkvenu glazbu, a predavanja, vježbe i veći dio koncerata održali su nastavnici tog Instituta. Kroz devet radnih dana bilo je moguće organizirati bogati program predavanja, vježbi, koncerata itd. Četiri puta je upriličeno bogoslužje mise na kojem se je izvodio na tečaju pripremljeni glazbeni program. Četvero sudionika tečaja održalo je kratki izvještaj o svom glazbenom djelovanju, odnosno o bogoslužnom glazbenom životu grada u kojem djeluju. U razgovoru slušača i predavača najviše se raspravljalo o potrebi novog izbora pjevakova za bogoslužje mise. Sudionici tečaja su, zamoljeni od organizatora, ispunili upitni arak i dali svoj sud o održanom tečaju i sugestije za organizaciju ovakvih skupova.

Predavanja

Pomoćni biskup zagrebačke nadbiskupije o. Mijo Škvorc predsjedao je na početku tečaja misli sa zazivom Duha Svetoga. Prigodni govor koji je tada održao otisnut je kao uvodnik u ovom broju Sv. Cecilije (Str. 65).

Prof. na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, dr. Bonaventura Duda rado se je odazvao i sudionicima tečaja (prema vlastitom izboru) održao predavanje kojemu je dao naslov Muke suvremenog bogoslužja. U uvodnom dijelu izlaganja o. Bonaventura se predstavio slušateljstvu kao onaj koji sa simpatijama prati Institut za crkvenu glazbu. Vjeruje da je Institut u zamisli A. Vidakovića institucija otvorena pastoralu. Iako nije stručnjak za bogoslužje, silno vjeruje u liturgiju, tj. bogoslužje, bogoljublje, dakle bratoljublje, u kojemu upravo poradi toga treba da zaori pjesma. Tu dolazi do izražaja uloga orguljaša koji je sabirač i kvasac zajednice.

Od mnoštva pitanja koja se nameću kad je riječ o glazbi u obnovljenom bogoslužju i o ulozi voditelja bogoslužnog pjevanja u sadašnjem času obnove, o. Bonaventura je iznio samo neke misli. 1. Ono što treba postići jest smjerodavno, dok ono što određena zajednica vjernika može postići na određenom bogoslužju jest mjerodavno. Za voditelja bogoslužne glazbe mjerodavno je, dakle, ono što će doprinijeti da određeni bogoslužni čin postane doživljaj: sa željom dakako, da drugi put bude bolje. 2. Da bi se došlo do novog bogoslužja, trebalo bi doći do novog shvaćanja bogoslužja. Dosadašnje bogoslužje bijaše drama koja ne smije stati, a voditelj bogoslužja glumac. U obnovljenom bogoslužju ništa se ne radi glumački, nego onako kako se umije: radujemo se jedni drugima i Bogu

se klanjamo. 3. Našem vremenu nije dano da vidi plodove zamaha koji je bogoslužju dan na II. Vat. saboru. Zato nije vrijeme stavova, sudova, opredjeljenja; trebamo biti strpljivi i dosjetljivi.

Programom predviđena predavanja održali su mo A. Milanović, dr. V. Zagorac i mo Lj. Galetić. Sva će predavanja biti tiskana u Sv. Ceciliji (u ovom broju na str. 67 predavanje dra V. Zagorca, a preostala dva u slijedećem broju).

Vježbe

U vježbe je bilo uključeno pjevanje (kada se vježbao predviđeni program za upriličeno bogoslužje mise, a vodio ga je mo A. Milanović), sviranje (pučkih popjevaka, odnosno skladbi za orgulje, koje su predvodile s. M. Čuk i s. I. Malinka) i čitanje (predviđeno u bogoslužju mise — služba riječi, a predvodio ga je dr. D. Tomašić). Da bi vježbanje glazbenog programa imalo što bolji uspjeh, skladatelji su analizirali skladbe s oblikovnog, harmonijskog i skladateljskog vida (M. Leščan svoju pučku misu—Kongresnu, a Lj. Galetić svoju Dječju misu i Pučku misu A. Klobučara).

Išlo se za tim da bogoslužje mise ima svaki put drugačiji oblik, odnosno da u glazbenom programu bude zastupano što više skladatelja. Tako su na upriličenom bogoslužju mise (misa s večernjom Bl. Dj. Marije, Tijelovska misa kao tip prvopričesnog slavlja, pučka pjevana misa i svečana misa) mogle doći do izražaja skladbe ne samo spomenutih već skladatelja, nego i A. Canjuge, A. Vidakovića, S. Prepreka, A. Milanovića, Đ. Tomašića i M. Demovića.

Izvještaji

Osobitu pažnju među sudionicima tečaja pobudili su izvještaji o radu na župama i o glazbenom životu pojedinih gradova. Šteta što je od osmero pozvanih izvještaj održalo samo njih četvero: s. M. A. Štefanko (Osijek), o. F. Rajič (Pula) o. S. Petrušić (Sarajevo) i o. K. Čirko (Zagreb).

Osijek ima sedam župa. Nekada je katedralni zbor okupljao pjevače iz cijeloga grada, a sada svaka župa ima svoj zbor. U jednoj se crkvi za vrijeme bogoslužja mise izvodi glazba zabavnog ugođaja uz odgovarajuće instrumente, no zanimanje omladine za takvu glazbu u bogoslužju slabi i jako se smanjio broj posjetilaca. S. Alemka Š. se je brinula za bogoslužno pjevanje u osiječkoj katedrali. Radila je sa dva zbora, mješoviti u kojemu glavninu pjevača sačinjava srednjoškolska omladina i dječji zbor. Puk malo po malo sve aktivnije sudjeluje u bogoslužnom pjevanju.

Pula je industrijski i kulturni centar Istre. Ima pet župa. Svećenici, dušobrižnici zajednički ras-

pravljaju pitanja sadašnjeg pastora i dogovorno donose odluke. Plod zajedničkih dogovora jest i međužupski mješoviti zbor. Međužupski zbor sačinjavaju članovi zborova svih pet župa, a zajednički nastupaju u svakoj župnoj crkvi grada (prema dogovoru, odnosno potrebama). Prije nego međugradski zbor dušobrižnici grada Pule osnovali su VIS »Zrinjski«. U tri župe pjevanje vode kvalificirani glazbenici, a u preostale dvije amateri; zajedno se dogovaraju i dogovorno rade pa to omogućava vidni napredak u radu. Ne samo u Puli nego i u čitavoj Istri općenito je prihvaćena pučka misa I. Bartolića, svećenika (on je zadužen za organizaciju bogoslužnog pjevanja Porečko-pulske biskupije). To je posebno došlo do izražaja na Euharistijskom kongresu u Puli 1967, kad je čitava Istria pjevala skladno i veličanstveno.

Sarajevo je glavni grad Bosne i Hercegovine, sjedište Vrhbosanske nadbiskupije i centar kulturnog života. Ima četiri župne crkve od kojih je jedna katedralna. K ovima treba pribrojiti crkvu sv. Ante. Najbogatiji glazbeni život razvijen je u katedralnoj crkvi: dva zbora — mješoviti u sastavu kojeg djeluje i poneki profesionalac te dječji zbor kojeg ima oko 30 pjevača. U crkvi sv. Ante bogoslužno pjevanje vodi o. Stipe P. Donedavno su u ovoj crkvi pjevali franjevački bogoslovi. Nakon što su odselili u nove prostorije, o. Stipe je nastojao organizirati zbor. Zbor sačinjavaju studentice i studenti, njih oko 30. Ovaj je zbor u svojem radu suočen s ne malim poteškoćama: jednoglasne skladbe ne žele vježbati školovaniji pjevači, a višeglasne skladbe ne mogu lako svladati oni drugi. Interes za višeglasno pjevanje ipak postoji i ispitni rokovi nisu zapreka redovitom dolazanju na probe.

U bogoslužnom glazbenom životu Bosne, prema ocjeni o. Stipe P., još je uvijek prisutan mentalitet »minimalizma« koji ima podrijetlo od turskih dana kada je bio jedini cilj spasiti vjeru. Osim toga u Bosni nema skladateljske inicijative, u svemu su ovisni o Zagrebu. Jedini hvalevrijedan pokušaj jesu dvije pučke mise fra Vjeko Šunjića. Velečasni Franjo Komarica je u razgovoru koji se je razvio (o pojmu »minimalizma« sve prisutnijeg u glazbenom životu) iznio među ostalim jedan podatak iz glazbenog života župa užeg područja Banje Luke: prema odredbi preuzvišenog Ordinarija svaka od ovih župa ima na programu tri pučke mise.

Zagreb. O pjevanju u zagrebačkim crkvama izvjestio je o. Mile (Karlo) Ćirko, student treće godine Instituta za crkvenu glazbu. Treba svakako napomenuti da kroz kratko vrijeme (sredina ljeta) koje mu je bilo na raspolaganju (prihvatio je obavezu kao zamjena) nije mogao napraviti iscrpan izvještaj. U zagrebačkim crkvama veći broj vjernika posjećuje misu za mlade, župnu i poslijepodnevnu misu. Mise za mlade su recitirane s pjevanjem. Pjevaju se obično pučke popijevke, ponegdje uz pučke popijevke i poneka šansona, a u pet crkava pjevaju srednjoškolci isključivo duhovne šansone uz pratnju gitara itd. Na župnim misama (redovito su pjevane) pjevaju mješoviti zborovi (standardni program domaćih i stranih skladatelja), a za pričest i kraj bogoslužja ne izostane pokoja pučka popijevka. Poslijepodnevne mise su redovito recitirane,

ponegdje i s pjevanjem. Po zagrebačkim crkvama pjeva 15 mješovitih, nekoliko muških (bogoslovi, sjemeništarci), odnosno ženskih (redovnice) zborova. Puk je usvojio dosta novonastalih misa, a pjevaju se i popijevke koje su nastale za Marijanski kongres i sasvim je razumljivo da se u Zagrebu najviše osjeća nedostatak skladbi za bogoslužje mise.

Koncerti

Posebno obogaćenje ovogodišnjeg orguljaškog tečaja bili su koncerti i slušanje glazbe. Bio je, istina, predviđen veći broj koncerata, no i za održane treba reći da su bili bogati brojem i sadržajem. Na upriličenih pet koncerata nastupili su: s. Cecilija Kobal i s. Cecilija Pleša, Hvalimira Bledšnajder i Jesenka Tješić (studentice muzičke akademije u Zagrebu) te s. I. Malinka, A. Klobučar, M. Leščan (profesori na Institutu za crkvenu glazbu). Uz koncerte treba svakako napomenuti kratko predavanje i slušanje gramofonskih ploča djela velikog talijanskog skladatelja L. Perosija, svećenika, koje je — ove godine navršava se 100. obljetnica njegova rođenja — za sudionike orguljaškog tečaja pripremio mo. A. Milanović.

Razgovor predavača i slušača

Budući da su različita pitanja samo dotaknuta u razgovorima koja su uslijedila bilo iza pojedinih predavanja, bilo na upriličenom razgovoru predavača i slušača, ovdje je moguće osvrnuti se samo na prijedlog o kojemu se najviše raspravljalo i koji su gotovo svi sudionici tečaja jednodušno podržali. Zahtijevalo se, naime, da u što skorije vrijeme Institut za crkvenu glazbu priredi izbor popjevaka za bogoslužje. Predstojnik Instituta je podržao takav prijedlog i razgovor zaključio ističući da ne bi bilo razborito ne učiniti ništa zbog toga što je sada, osobito kroz kratko vrijeme, nemoguće učiniti sve što treba i kako treba. Institut za crkvenu glazbu je dakle prihvatio obavezu i užurbano priprema izbor popjevaka za bogoslužje mise.

Anketa. Na upitnom arku sudionicima tečaja bili su predloženi s upitima i odgovori. Za izvještaj. U Zagrebačkim crkvama veći broj vjernika kako, samo odgovori koji se odnose na organizaciju ovog, odnosno budućeg ovakvog tečaja. Iz odgovora proizlazi (broj odgovora stavljen je u zagradu):

da je organizacija ovogodišnjeg orguljaškog tečaja: dobra (13), osrednja (35), loša (1);

— da su uzroci slabijeg odaziva: nezainteresiranost (26), prekasno prispjela obavjest o tečaju (14), ali i novčani razlozi, odnosno druge obaveze, prezaposlenost i volja poglavara;

— da su ovakvi tečajevi potrebni i da se organiziraju svake godine 4 dana (39), svake druge godine 10 dana (10), svaki put u drugom gradu (1);

— da je najprikladnije vrijeme druga polovina kolovoza (35), početak srpnja (9), tjedan iza Uskrsa (8).